

BESLUT DIREKTIONEN 2024-01-26

AKTIVITETSPLAN 2024 OMSTÄLLNING SKARABORG

INLEDNING

I augusti 2023 fattade direktionen beslut om en uppdragshandling för Omställning Skaraborg. Direktionen gav även referensgruppen i uppdrag att med stöd av kommundirektörerna ta fram förslag till aktivitets- och tidplan samt policy för finansiering av gemensamma aktiviteter och projekt.

Aktivitetsplanen beskriver de aktiviteter som planeras genomföras under 2024. Som en del av de föreslagna aktiviteterna ingår att se över finansieringen av omställningsarbetet. Konkretisering av aktiviteterna kommer att genomföras under första kvartalet 2024 och återsrapporteras till direktionen.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av aktiviteterna sker samlat kvartalsvis till direktionen och större insatsområden löpande och vid behov till direktionen.

INSATSOMRÅDEN SOM UTGÅNGSPUNKT

Aktivitetsplanen har utgått från de insatsområden som beskrivs i uppdraget för Omställning Skaraborg enligt nedan.

- Samhällsplanering
- Etablering
- Kompetens
- Skaraborgs attraktionskraft
- Social hållbarhet
- Samverkan och finansiering

Uppdelningen är ett sätt att strukturera arbetet och dess genomförande. Det finns flera beroenden mellan de olika områdena, varför samverkan är viktig. Hur samverkan mellan de olika områdena och mellan olika aktörer ska ske är därför en del av arbetet inom ett insatsområde och en fråga som kommer att arbetas vidare med parallellt med övrigt arbete, precis som finansiering av omställningsarbetet.

AKTIVITETSPLANENS INNEHÅLL

Det finns många aktiviteter som redan genomförs och som behöver genomföras för att omställningen i Skaraborg ska lyckas. Dessutom kommer arbetssätt behöva anpassas för bästa resultat. För att få kraft i Omställning Skaraborg har därför en avgränsning gjorts och aktivitetsplanen fokuserar på de aktiviteter som behöver extra prioritet nu. Planen innehåller aktiviteter som ska drivas inom Omställning Skaraborg och resursättas av personer på kommunalförbundet, i kommunerna och vid behov även hos andra samverkansaktörer. Allt eftersom prioriterade aktiviteter är resursatta och ändamålsenliga arbetssätt etablerade kan aktivitetsplanen uppdateras.

AKTIVITETER I PLANEN 2024

SAMHÄLLSPLANERING

En ändamålsenlig samhällsplanering skapar nödvändiga förutsättningar för omställningsarbetet. Direktionen har pekat ut bostadsförsörjning, energi- och transportinfrastruktur som de mest prioriterade områdena att samverka kring.

Färdplan Bostäder 2030

För att säkerställa den bostadsförsörjning som omställningen kräver behövs en gemensam plan, som möjliggör för kommunerna att möta bostadsbehovet. Planen benämns Färdplan Bostäder 2030 och utgår från målen i den Delregionala utvecklingsstrategin och den genomförda bostadsförsörjningsanalysen.

Delaktiviteterna utgår från vad kommunerna identifierar som kritiska frågor för att komma vidare och vad som behövs för att övriga aktörer tex bostadsföretag ska agera.

Delaktiviteterna ska konkretisera kommunernas planer, potentiella målgrupper, hur behovet är fördelat, möjligheter att förstå och skapa inflyttning och flyttkedjor, viktiga tidpunkter, tröskeffekter och annat som påverkar kommunernas investeringar.

Energiförsörjningsplan

De insatser som behöver genomföras för att säkerställa energiförsörjningen har sedan tidigare identifierats och sammanfattats i den delregionala energiförsörjningsplanen (beslutad i direktionen 2023-04-14). Planen innefattar strategier och handlingsplaner för insatser som konkretiserar målsättningarna. En viktig uppgift blir att aktivt påverka beslutsfattare som äger frågorna framåt.

- **Elnätsförstärkning** för att säkerställa elnät utifrån efterfrågat behov. Sker genom energiplanering i kommunerna samt genom nätutvecklingsplaner (direktiv från EU).
- **Elproduktion** genom vindbruksplaner och investeringsfrämjande aktiviteter för etablering av vindkraft och solkraft. Fortsatt långsiktig inriktning för kärnkraft.
- **Storskalig effektutjämning** genom kunskapsunderlag kring gasturbin i ett första steg.

- **Storskalig lagring** av el för att stödja utbyggnad av lokal produktion. Sker i ett första steg genom kunskapsunderlag kring vätgasvärdekedjor.
- **Flexibilitetsinitiativ för ökad nyttjandegrad.** Framtidskraft driver affärsutveckling och utvecklade kundrelationer.
- **Effektivisering av energianvändning** för till exempel uppvärmning.

Person- och godstransporter

Inom ramen för befintliga processer och i utökade insatser tydliggöra behov och utifrån dem möjliggöra pendlingsresor och godstransporter till/från stora etableringar. Genom olika delaktiviteter verka för att resmöjligheter utvecklas och säkerställs i stråk mellan större etableringar och bostäder samt andra målpunkter i och utanför Skaraborg, såsom större universitetsorter. Arbetet inkluderar även infrastruktur som behövs för att möta behovet.

ETABLERING

Det behövs ett förstärkt proaktivt arbete för att tillgodose behoven av investeringar inom näringslivet. Särskild prioritering läggs på det som identifierats nödvändigt för de större investeringarna i Skaraborg, inte minst AB Volvos omställning och nyetablering.

Offertberedskap - Bostäder

Aktiviteten syftar till att attrahera bostadsinvesteringar i Skaraborg genom dialog med fondbolag, fastighetsbolag, investerare och andra relevanta aktörer lokalt, regionalt och nationellt. Det planeras ske i form av strukturerad dialog/arbetsgrupper, möten, besök och uppsökande verksamhet samt delaktighet i mässor och konferenser. För att kunna visa upp ett attraktivt erbjudande tas material fram som visar Skaraborgs tillväxtresa till 2030 och potentialen till värdeökning. Planlagd mark för bostäder paketeras i syfte att erbjuda långsiktiga möjligheter att investera.

Offertberedskap - Verksamhetsmark

Framtagning av ny verksamhetsmark, enligt ordinarie offertberedskap, behöver beakta att energi kan anslutas inom rimlig tid. Aktivitet inriktas mot att hitta ny verksamhetsmark i Skaraborg utifrån närheten till energi, men även möjligheten att direktansluta ny energiproduktion till marken. Kommunernas vindbruksplaner är ett ingångsvärde för var verksamhetsmark kan tas fram.

Investeringar inom el

Aktiviteten syftar till att attrahera investeringar inom energiproduktion/lagring genom att agera inom Skaraborg, men även dra nytta av Business Sweden och andra regionala etableringskontor som delar denna utmaning. Det planeras ske i form av uppsökande kontakt och samtal med aktörer som bygger elproduktion/lagring, aktivera Business Sweden i syfte att öka intresse för investeringar i Skaraborg samt lära av andra regioner som till exempel High Coast Invest (Sundsvall, Timrå).

Etableringar

Prioritering i denna aktivitet är på de större investeringarna i Skaraborg, inte minst AB Volvos omställning och nyetablering. Till följd av de stora etableringarna är Skaraborg en intressant plats även för följdetaableringar. För att Skaraborgs kommuner ska kunna samordna hanteringen av dessa etableringar och möta företagen på ett samlat och professionellt sätt har Business Region Skaraborg fått en förtydligad inriktning att även arbeta med nationella företag. I arbetet ingår att kartlägga underleverantörer, paketera Skaraborgs styrkor och förutsättningar, bearbeta nationella och internationella bolag, säkerställa kontinuerlig dialog hos näringslivscheferna samt vara värd för en nordisk batterikonferens i april.

KOMPETENS

En nödvändig framgångsfaktor för omställningen i Skaraborg är kompetensfrågan. Ett begränsat antal aktiviteter prioriteras initialt inom ramen för uppdraget och därutöver behöver samordning med övrig/ordinarie verksamhet säkerställas för att möta behoven.

Forskning och högre utbildning

Högskolan i Skövde har en nyckelroll inom kompetensförsörjning genom forskning och högre utbildning. För att säkerställa relevanta akademiska utbildningar med kapacitet att möta omställningen krävs nära samverkan och ett gemensamt arbete för att främja högskolans utveckling. För att ytterligare komplettera och öka tillgången till högre utbildning behövs ett utvecklat samarbete med andra lärosäten.

Nya utbildningsmiljöer

För att möta behoven vid Skaraborgs nyindustrialisering behövs nya utbildningsmiljöer. Aktiviteten kopplar an till breddutbildning, dvs gymnasial- och yrkeshögskolenivå där de största volymerna finns. Det ska säkerställa samordning med övrig/ordinarie verksamhet som har påverkan på omställningen.

Internationell skola

Flera företag som etablerar sig i Skaraborg efterfrågar tillgång till internationell skola. En aktivitet inom Omställning Skaraborg bör därför vara att möjliggöra för en internationell skola att etablera sig i Skaraborg och undersöka lämplig placering.

SKARABORGS ATTRAKTIONSKRAFT

När Skaraborg under tio år ska öka antalet invånare till 300 000 samt bli en arbetsmarknadsregion krävs en bredare analys av vad som skapar attraktionskraft för nuvarande och framtida skaraborgare.

Platsutveckling

Skaraborg ska fortsatt vara en attraktiv plats, där människor vill bo och leva med målsättningen att locka ytterligare 30 000 invånare. För att uppnå det målet behövs en gemensam bild av vad som krävs och hur det ska genomföras. Initialt föreslås därför en aktivitet som ökar förståelsen genom kunskapsdelning och framtagande av en gemensam utgångspunkt för arbetet inklusive roller, ansvar och finansiering.

Marknadsanalys - Boende

I samband med de större etableringarna i Skaraborg uppstår en ökad efterfrågan på olika typer av boende, inte minst från byggentreprenörer. För att säkerställa attraktivitet inom besöksnäringen och motverka undanträngningseffekter i samband med de etableringar som planeras behöver en marknadsanalys genomföras för att kartlägga nuvarande hotellkapacitet, stimulera ökad samverkan mellan aktörerna och stimulera nya hotelletableringar.

Kulturell infrastruktur

Om Skaraborg ska vara attraktivt utanför arbetstid spelar kultur och fritid en viktig roll. Kulturell infrastruktur är en förutsättning och avser i det här fallet både anläggningar och de människor, organisationer och institutioner som verkar inom kultur- och fritidssektorn. För att visa på Skaraborgs nuvarande kapacitet inom fritid och den kulturella infrastrukturen genomförs en kartläggning och analyser. Underlaget ska även visa på olika lösningar för att skapa de bästa förutsättningarna för en attraktiv och lyskraftig region.

SOCIAL HÅLLBARHET

När samhällen växer snabbt kan trygghet och säkerhet påverkas på andra sätt än vid traditionell utvecklingstakt. Mot bakgrund av det genomförs ett arbete för att bygga kunskap och arbeta fram folkhälsofrämjande och trygghetsskapande åtgärder.

En social konsekvens- och möjlighetsanalys genomförs i syfte att främja folkhälsa och trygghet samt möjliggöra brottsförebyggande arbete i ett snabbväxande samhälle. Aktiviteten sker i samverkan med Länsstyrelsen och innefattar framtagande av metodstöd. I samverkan med aktörer utarbetas folkhälsofrämjande och trygghetsskapande åtgärder. Andra delaktiviteter kan inrymmas om behov uppstår. Arbetet resulterar i en skrift som kan nyttjas som stöd för samhällen som växer snabbt.

SAMVERKAN OCH FINANSIERING

Det kommer att krävas nya sätt att arbeta med Omställning Skaraborg på alla nivåer. De aktiviteter som identifierats kräver utökade resurser både i form av arbetskraft och pengar.

Matchning finansiering

För att säkerställa finansiering av omställningsarbetet matchas de identifierade aktiviteterna mot olika finansieringslösningar, såsom relevanta projekt och program regionalt, nationellt och internationellt. Även upplägg för hur medfinansiering kan lösas kommer undersökas.

Långsiktig finansiell analys

Omställningen innebär stora investeringar för kommunerna. För att få mer kunskap genomförs en långsiktig finansiell analys för Skaraborg, vars resultat kan användas för att fånga de långsiktiga finansieringsbehoven och utgöra underlag för ställningstagande kring hur behoven bör hanteras.